

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๑/๒๕๕๕

วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชวนาพัฒนาประเทศ

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ส่งเรื่อง ขอให้คำสั่งยุบพรรคชวนาพัฒนาประเทศ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๕ และลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สรุปความได้ว่า

๑. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคชวนาพัฒนาประเทศเป็นพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ๑ มาตรา ๑๔ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓ จึงมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมือง อย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ๑

๒. ภายหลังจากที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคชวนาพัฒนาประเทศ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ๑ มาตรา ๑๔ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งเกินกว่าเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทินที่ผ่านมา ซึ่งตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ๑ กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำ รายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายใน เดือนมีนาคมของทุกปี

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบการดำเนินกิจการของพรรคชวนาพัฒนาประเทศ ซึ่งจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง ๑ แล้วปรากฏว่า

๑. เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓ นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งเรื่องการรับสมาชิกของ พรรคชวนาพัฒนาประเทศ จำนวน ๕,๖๒๒ คน เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ นายทะเบียนพรรค การเมืองรับแจ้งเรื่องการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง จำนวน ๕ สาขา และในวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๔

นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองเพิ่มเติมอีก จำนวน ๒ สาขา ซึ่งปรากฏว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคชวนาพัฒนาประเทศในลำดับที่ ๖ และที่ ๗ เนื่องจากตรวจสอบเอกสารหลักฐานการจัดตั้งสาขาพรรคทั้งสองแล้วปรากฏว่า คณะผู้เริ่มจัดตั้งสาขาพรรคทั้งสอง ได้จัดประชุมใหญ่สมาชิกพรรคเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคก่อนที่จะได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารพรรคตามข้อบังคับพรรคชวนาพัฒนาประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๓๕ อีกทั้งต่อมานายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคในลำดับที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๕ เนื่องจากได้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงทางการสอบสวนแล้วปรากฏว่า การจัดตั้งสาขาพรรคมิได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคชวนาพัฒนาประเทศ ข้อ ๓๗ ข้อ ๓๘ และข้อ ๓๕ ดังนั้นจึงเห็นว่า พรรคชวนาพัฒนาประเทศไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ คือ เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรค พรรคชวนาพัฒนาประเทศยังไม่มีสาขาพรรคครบ ๔ สาขา จึงมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชวนาพัฒนาประเทศตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

๒. จากการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคชวนาพัฒนาประเทศมีหน้าที่จะต้องดำเนินการตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ ปรากฏว่า หัวหน้าพรรคชวนาพัฒนาประเทศไม่ได้แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบถึงรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๓ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคชวนาพัฒนาประเทศตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องเพิ่มเติม ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชวนาพัฒนาประเทศตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญรับเรื่องไว้พิจารณาแล้วส่งสำนวนคำร้องให้พรรคชวนาพัฒนาประเทศชี้แจงซึ่งทางพรรคชวนาพัฒนาประเทศชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองของพรรค และมีโต้แย้งการไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองนั้น เป็นเพราะทางพรรคมิได้รับคำชี้แจงว่าเป็นเพราะเหตุใดจึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค และควรบอกด้วยว่า ทำผิดข้อบังคับพรรคข้อใด และควรจะแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาเท่าใด อีกทั้งพรรคก็ได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปพบหลายครั้งเพื่อขอคำแนะนำ แต่ได้รับคำแนะนำที่ไม่ชัดเจน รวมทั้งไม่เข้าใจการโต้แย้งด้านเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานทางการเมือง

ส่วนกรณีที่พรรคชวนาพัฒนาประเทศมิได้ทำรายงานการดำเนินงานตามมาตรา ๓๕ และแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองนั้น เนื่องจากเข้าใจว่าพรรคยังมีได้เป็นพรรคการเมืองที่สมบูรณ์เพราะอยู่ในระหว่างการดำเนินงานตามมาตรา ๒๕ อยู่ โดยขอจัดตั้งสาขาพรรคไป ๗ สาขา และได้รับการรับรองเพียง ๒ สาขาเท่านั้น อีกทั้งทางพรรคชวนาพัฒนาประเทศยังไม่เคยได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง พรรคชวนาพัฒนาประเทศจึงขอส่งแบบรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองมาเพื่อประกอบการพิจารณาต่อศาลรัฐธรรมนูญด้วย

พิจารณาแล้วเห็นว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคชวนาพัฒนาประเทศเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๕ แล้วตั้งแต่วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ดังนั้นพรรคชวนาพัฒนาประเทศจึงมีฐานะเป็นพรรคการเมืองที่ต้องตามมาตรา ๑๕ ถือเป็นนิติบุคคลนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการจัดตั้งดังกล่าว ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ระบุนการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ ของพรรคชวนาพัฒนาประเทศ ๒ ประการ ได้แก่ การไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ ประการหนึ่ง และมาตรา ๓๕ อีกประการหนึ่ง

การไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ ของพรรคชวนาพัฒนาประเทศตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองมีหลายประเด็นซึ่งเกี่ยวข้องกับรายละเอียดของการปฏิบัติเช่น (๑) อายุของเหรียญกษาปณ์ลำดับที่ ๕ ไม่เป็นไปตามนัยมาตรา ๑๒ และมาตรา ๓๑ (๒) การจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๕ มิได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคชวนาพัฒนาประเทศ ข้อ ๓๗ ข้อ ๓๘ และข้อ ๓๙ (๓) ไม่ได้มีการจัดประชุมเกี่ยวกับการขอจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๕ ที่บ้านเลขที่ ๑๖๕/๑ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลเทพาลัย อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา และ (๔) ผู้มีชื่อเป็นกรรมการสาขาพรรคลำดับที่ ๒ จำนวน ๕ คน ให้ถ้อยคำว่ามีไม่ได้มีการประชุมใหญ่เพื่อก่อตั้งสาขาพรรคและไม่เคยลงลายมือชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุม ไม่เคยจัดทำรายงานการประชุม และลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมส่วนหนึ่งไม่ตรงกับความเป็นจริง เป็นต้น ปัญหาต่างๆ ดังกล่าวเป็นเรื่องเกี่ยวกับข้อเท็จจริง หากศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาจำเป็นต้องมีการพิสูจน์และไต่สวนตรวจสอบก่อนที่จะวินิจฉัยซึ่งต้องใช้เวลาพอสมควร ส่วนการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ ของพรรคชวนาพัฒนาประเทศจะต้องส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ แต่พรรคชวนาพัฒนาประเทศคิดว่าจะต้องส่งรายงานเมื่อครบปีปฏิทิน หรือครบรอบ ๑ ปี ซึ่งเป็นการเข้าใจไม่ถูกต้อง ดังนั้นจึงถือว่าพรรคชวนาพัฒนาประเทศไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ส่วนเหตุผลต่างๆ ที่พรรคชวนาพัฒนาประเทศชี้แจงนั้นไม่อาจรับฟังได้ว่าเป็นสาเหตุที่จะไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ และมีข้อมูลพอเพียงที่เป็นเหตุให้ยุบพรรคได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แล้ว

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคชวนาพัฒนาประเทศตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ